

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Noskové a soudců JUDr. Pavla Horňáka a JUDr. Zoji Dvořákové v právní věci žalobce: **Ladislav M.**, nar. xxx, bytem xxx, xxx, zast. JUDr. Klárou Long Slámovou, advokátkou se sídlem Praha 4, Urbánkova 3360, proti žalovanému: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti ČR**, se sídlem Praha 2, Vyšehradská 16, o zaplacení částky 1 041 600 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 19. ledna 2015, č.j. 23 C 63/2014 – 45,

t a k t o :

I. Rozsudek soudu prvního stupně **se** ve výroku o věci samé (I.) ohledně částky 66 600 Kč s příslušenstvím **m ě n í** tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci 66 600 Kč spolu s úrokem z prodlení z této částky ve výši 8,05 % od 14.3.2014 do zaplacení do patnácti dnů od právní moci rozsudku; ve zbývající části tohoto výroku **se** rozsudek **p o t v r z u j e**.

II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně částku 36.880,80 Kč a před odvolacím soudem částku 12.293,60 Kč do patnácti dnů od právní moci rozsudku k rukám advokátky JUDr. Kláry Long Slámové.

Odůvodnění:

Napadeným rozsudkem soud prvního stupně výrokem I. zamítl žalobu, již se žalobce domáhal zaplacení částky 1 041 000 Kč s příslušenstvím a výrokem II. rozhodl o nákladech řízení tak, že žalobci uložil povinnost zaplatit žalovanému na jejich náhradu částku 900 Kč.

Podle odůvodnění dospěl soud prvního stupně po provedeném dokazování k závěru, že žaloba byla podána po právu. S odkazem na ust. § 1 odst. 1, § 5 písm. a), b), § 7 odst. 1, § 31a odst. 1 a § 12 odst. 1 zák.č. 82/1998 Sb. (dále jen zákona) nejprve konstatoval, že nárok na náhradu škody způsobené sdělením obvinění se posuzuje podle ust. § 5 písm. a), a § 7 a § 8 zákona jako nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím, přičemž stejný význam jako zrušení pravomocného rozhodnutí o vznesení obvinění pro nezákonnost má i zproštění obžaloby či zastavení trestního řízení (s výjimkou případů dle ust. § 12 zákona), a že žalobce splnil podmínku pro soudní uplatnění nároku na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím předvídanou ust. § 14 zákona, neboť u žalovaného předběžně žalovaný nárok uplatnil. Poté uzavřel, že trestní stíhání žalobce nelze považovat ve smyslu cit. ustanovení § 8 odst. 1 a § 31a odst. 1 zákona za nezákonné, neboť nebylo zastaveno a žalobce ani nebyl zproštěn obžaloby. Důvodem pro postoupení věci jinému orgánu nebyla podle názoru soudu skutečnost, že by se žalobce protiprávního jednání nedopustil, nýbrž skutečnost, že intenzita škodlivosti tohoto jednání nenaplňovala znaky trestného činu. Ani přestupkové řízení nebylo zastaveno z důvodu zjištění, že se žalobce protiprávního jednání nedopustil, ale pouze pro uplynutí lhůty pro trvání trestnosti přestupku (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23.11.2010, č.j. 30 Co 416/2010 – 47, rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10.6.2015, č.j. 11 Co 96/2015-51, rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18.2.2014, č.j. 25 Co 523/2013-69 a usnesení Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 30 Cdo 1772/2015 ze dne 16.9.2015). Soud v této souvislosti odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 30 Cdo 2509/2014 ze dne 17.12.2014, jenž dovodil, že při posuzování otázky, zda lze dle zákona přiznat odškodnění i tomu, jehož trestní stíhání bylo zastaveno z důvodu nepřiměřené délky, aniž by byl učiněn závěr, zda daný skutek spáchal či nikoliv, má sice významnou úlohu princip presumpce nevině a při jeho striktní aplikaci by takováto osoba nárok na odškodnění mít měla, nelze však přehlédnout, že v takovém případě by docházelo k odškodnění i skutečných pachatelů trestných činů, což by bylo v rozporu s obecným chápáním spravedlnosti. Proto jsou v zákoně mezi výjimkami z odpovědnosti státu za škodu i případy zastavení trestního stíhání, ve kterých nebyl učiněn závěr o vině či nevině – např. v případě amnestie trestného činu či udělení milosti stíhané osobě dle ust. § 12 odst. 1 písm. b) zákona nebo v případě, kdy poškozený vzal zpět svůj souhlas s trestním stíháním. Dle Nejvyššího soudu těmito případy analogicky odpovídá i zastavení trestního stíhání z důvodu nepřiměřené délky, aniž by byl učiněn závěr o vině. Poté soud prvního stupně uzavřel, že žalobci v daném případě sice nesvědčil proti usnesení o zastavení přestupkového řízení opravný prostředek, nicméně je nutno při posuzování věci zohlednit chování žalobce v rámci přestupkového řízení. Konstatoval, že žalobce jedenkrát žádal o odročení nařízeného ústního jednání z důvodu nemoci, poté o odročení dalšího jednání žádala jeho právní zástupkyně z důvodu kolize s poukazem na nezbytnost právního zastoupení žalobce při jednání, aby následné jednání v prosinci 2013 bylo realizováno toliko za účasti žalobce, bez její účasti. Žalobce dále až při jednání v prosinci 2013 navrhl výslech 3 svědků, ač byl o zahájení přestupkového řízení informován již v srpnu 2013 a ač již důkazní návrhy k prokázání tvrzení, že se skutku nedopustil, činil

v rámci trestního i civilního řízení. Toto chování žalobce a jeho právní zástupkyně dle názoru soudu prvního stupně svědčí o jejich procesní taktice, v důsledku které došlo k uplynutí zákonné prekluzivní lhůty pro projednání přestupku. Za takové situace pak dle soudu prvního stupně zůstává bez významu, že proti usnesení o zastavení přestupkového řízení nemohl žalobce brojit opravným prostředkem a trvat na projednání věci, neboť k projednání přestupku nedošlo v důsledku jeho chování a chování jeho právní zástupkyně, a analogická aplikace ust. § 12 zákona není vyloučena. Proto uzavřel, že v projednávané věci jednak není dána odpovědnost státu za nezákonné rozhodnutí, neboť nedošlo k zastavení trestního stíhání, ale k vydání rozhodnutí o postoupení věci přestupkovému orgánu, který řízení zastavil z důvodu zániku trestnosti, nejde tedy o nezákonné rozhodnutí dle ust. § 5 písm. a), §§ 7 a 8 zákona a pro nárok na náhradu škody není dán titul, a jednak je nárok vyloučen z důvodu analogické aplikace ust. § 12 odst. 2 zákona. O nákladech řízení soud rozhodl v souladu s ustavením § 142 odst. 1 o.s.ř.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce prostřednictvím své právní zástupkyně včas odvolání, v němž namítl, že soud prvního stupně vycházel toliko z výsledku trestního řízení a z výsledku řízení přestupkového, aniž by hodnotil veškeré provedené důkazy, mimo jiné rozhodnutí odvolacího soudu v trestním řízení a obsah rozsudků civilních soudů, které projednávaly pracovní spor žalobce s jeho bývalým zaměstnavatelem. Soud rovněž nezohlednil změnu právní kvalifikace, k níž došlo v průběhu trestního řízení, kdy z původního stíhání pro závažný trestný čin loupeže, byl skutek postupně překvalifikován na přečin ublížení na zdraví a následně byla věc alibisticky přesunuta ke správnímu orgánu k projednání, zda nedošlo k naplnění skutkové podstaty přestupku. Poukázal na to, že, jak vyplynulo z rozhodnutí civilních soudů v pracovněprávním sporu, skutek se nejspíš vůbec nestal a byl pouze vykonstruován za účelem zbavení se nepohodlného zaměstnance. Ačkoli veškerá uvedená rozhodnutí byla provedena k důkazu, soud prvního stupně je nepodrobil řádnému hodnocení a vycházel toliko z výsledku trestního řízení, proti němuž žalobce neměl možnost opravného prostředku, a z toho, že přestupkové řízení bylo zastaveno. Rozsudek tak stojí podle názoru žalobce na nesprávně zjištěném skutkovém stavu, chybném hodnocení důkazní situace a výsledkem je nezákonné rozhodnutí. Konstatoval, že výsledky dokazování prokázaly, že skutek tak, jak byl předmětem stíhání, se nestal, a nastává odpovědnost státu, neboť ten, proti němuž bylo vedeno trestní řízení, se označeného skutku nedopustil. Zkonstatoval, že mu trestní řízení zasáhlo do dříve bezúhonného soukromého života, a je tedy na místě, aby mu bylo přiznáno odškodnění v penězích. Odkázal na nález Ústavního soudu III. ÚS 1976/09 i rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 30 Cdo 2813/2011 a konstatoval, že i z ryze formalistického pohledu je jednoznačně poškozen orgánem státní moci ten, jenž je vystaven trestnímu stíhání za skutek, o němž je následně prokázáno, že není trestným činem a že naplňuje maximálně znaky skutkové podstaty přestupku či jiného správního deliktu. Žalobci proto náleží minimálně náhrada nákladů vynaložených na právní zastoupení, neboť nebylo-li by nedůvodně zahájeno trestní stíhání, nebyl by náklady na svou obhajobu vynaložil, resp. musel vynaložit. V případě žalobce je situace o to jasnější, že byl původně stíhán pro závažný trestný čin loupeže, kde byla „nutná obhajoba“. Ze všech uvedených důvodů navrhl, aby odvolací soud změnil napadený rozsudek tak, že žalobě o náhradu škody i o přiměřené zadostiučinění nemajetkové újmy vyhoví a přizná žalobci také náhradu nákladů řízení.

Žalovaný ve svém stručném vyjádření pouze navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek jako věcně správný potvrdil, přičemž poukázal na to, že soud prvního stupně věc podle jeho názoru hodnotil jak po skutkové, tak po právní stránce správně. Součástí vyjádření

byla také omluva žalovaného z účasti na jednání a jeho souhlas s tím, aby byla věc projednána v jeho nepřítomnosti.

Z podnětu podaného odvolání přezkoumal odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně a přezkoumal zároveň i řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo /ust. § 212, § 212a o.s.ř./, a poté dospěl k závěru, že odvolání žalobce je sice argumentačně opodstatněné, žalobě však přesto lze popřát sluchu jen ohledně části uplatněného nároku.

Soud prvního stupně provedl dokazování v dostatečném rozsahu a na jeho základě zjistil v podstatě právně skutkový stav, z něhož mohl i odvolací soud vycházet, aniž by bylo v rámci odvolacího řízení třeba doplňovat či opakovat důkazy. Odvolací soud se však nemůže ztotožnit s právním hodnocením věci tak, jak je učinil soud prvního stupně. Žalobci bylo dne 3.11.2011 sděleno obvinění pro trestný čin loupeže dle § 173 odst. 1 tr.zák., tedy pro zvlášť závažný trestný čin, kde horní hranice trestní sazby činí 10 let odnětí svobody, již v průběhu trestního řízení byl skutek v rámci rozsudku soudu prvního stupně překvalifikován na pouhý přečin ublížení na zdraví a byl mu uložen trest v rozsahu šesti měsíců odnětí svobody podmíněně s odkladem na jeden rok, posléze bylo toto rozhodnutí odvolacím soudem zrušeno a věc byla po jednom roce a třech měsících trvání postoupena správnímu orgánu k „posouzení“ zda skutek nenaplnil skutkovou podstatu přestupku. Řízení o přestupku pak skončilo za dalších osm měsíců usnesením Městské části Praha 1 o zastavení přestupkového řízení pro zánik odpovědnosti za přestupek, aniž by byla v trestním či přestupkovém řízení definitivně vyřešena otázka, zda vůbec ke skutku, jenž byl žalobci kladen za vinu, došlo. Žalobce pak ani proti usnesení, jímž byla věc postoupena správnímu orgánu, ani proti usnesení o zastavení přestupkového řízení neměl možnost podat opravný prostředek a trvat tak eventuálně na věcném dořešení skutku, jeho charakteru a stupně jeho společenské nebezpečnosti. Z celého průběhu trestního a následně i správního řízení je patrné, že sice usnesení o zahájení trestního řízení jako takové zrušeno pro nezákonnost nebylo, nicméně vzhledem ke zcela zásadnímu překvalifikování skutku, kterého se mohl žalobce dopustit (aniž by to bylo ovšem bylo postaveno na jisto – natož prokázáno nade vší pochybnost), jakým je „přeskočení“ z původně vzneseného obvinění pro násilný trestný čin loupeže s vysokým stupněm společenské nebezpečnosti a hrozícím vysokým trestem odnětí svobody na „možný“ přestupek se stupněm nebezpečnosti nepatrným a pouze s možností uložení správního opatření, je třeba hodnotit usnesení o postoupení věci správnímu orgánu k posouzení, zda se jedná o přestupek, jako rozhodnutí, jímž se mění pro nezákonnost původní usnesení o zahájení trestního stíhání „pro zvlášť závažný zločin loupeže“. Celkovou situaci pak již jen dokresluje usnesení správního orgánu o zastavení přestupkového řízení, jehož výsledkem sice nebylo úplně zproštění odpovědnosti za čin, jenž byl žalobci kladen za vinu, nýbrž usnesení o zastavení přestupkového řízení bez toho, aniž by bylo najisto postaveno, zda byl vůbec skutek spáchán. Odvolací soud se nedomnívá, že v daném případě lze aplikovat analogii zastavení trestního řízení, neboť tam má obviněný možnost se proti zastavení bránit opravným prostředkem a trvat na projednání a rozhodnutí o své vině. V případě přestupku takováto možnost není, a nelze tedy klást zastavení řízení o přestupku za vinu žalobci, jakkoli odvolací soud nezpochybňuje, že žalobce i jeho právní zástupkyně požádali několikrát o odročení projednání přestupku. V řízení nebylo prokázáno, a nebylo to ani tvrzeno, že by takto jednali v úmyslu dosíci právě zániku odpovědnosti za přestupek. Na rozdíl od soudu prvního stupně tak dospěl odvolací soud k závěru, že žalovaný, resp. jeho orgán vydal nezákonné rozhodnutí o zahájení trestního stíhání žalobce, toto rozhodnutí bylo změněno pro nezákonnost (propastné překvalifikování možného skutku ze zločinu loupeže na přestupek), a na straně žalovaného je tak dán první předpoklad odpovědnosti za škodu, resp. i imateriální újmu ve smyslu § 7 odst. 1 a § 31a odst. 1 o.s.ř. Pokud jde o druhý

předpoklad náhrady újmy obojího druhu (materiální i imateriální), soud prvního stupně se věcí nikterak nezabýval s ohledem na svůj právní názor, že nebyl splněn již první atribut odpovědnosti státu (totiž existence nezákonného rozhodnutí). Nicméně vzhledem k tomu, že soud prvního stupně provedl k důkazu spis OS Praha 1, sp.zn. 5 T 41/2012, mohl odvolací soud na základě tohoto důkazu otázku újmy obojího druhu zhodnotit sám stejně, jako příčinnou souvislost mezi oběma prvně uvedenými atributy odpovědnosti za škodu. Trestný čin loupeže se spojen s tzv. nutnou obhajobou, a žalobce tedy musel být v trestním řízení zastoupen advokátem (§36 odst. 3 tr. řádu). Nebylo-li by takovéto obvinění vzneseno, resp. nebylo-li by vzneseno obvinění z trestného činu vůbec, žádné náklady na obhajobu by vynaloženy být nemusely a příčinná souvislost mezi náklady, které vznikly na jeho obhajobě, a zahájením trestního stíhání je tak nabíledni. Vzhledem k tomu, že za žalobce bylo v průběhu trestního řízení učiněno patnáct úkonů právní pomoci se sazbou 2 300 Kč za úkon a dva úkony s poloviční sazbou 1 150 Kč, činí výsledná částka náhrady nákladů vynaložených na obhajobu s připočtením příslušného počtu režijních paušálů právě 41 600 Kč, jež žalobce na náhradu škody požadoval. V celém tomto rozsahu je žaloba podle názoru odvolacího soudu důvodná, a proto ohledně této částky odvolací soud změnil dle § 220 odst. 1 o.s.ř. rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobě vyhověl.

Pokud jde o nemajetkovou újmu, zvažoval soud všechna kritéria, k nimž je dle judikatury Nejvyššího soudu ČR i dle judikatury ESLP třeba přihlídnout, tj. průběh řízení, jeho význam z obecného pohledu, délku jeho trvání, postup orgánů státu i subjektivní význam řízení pro poškozeného a dopady, jež vedení řízení, v tomto případě zahájeného nezákonným rozhodnutím, mělo do psychické sféry poškozeného, a dospěl k následujícím závěrům. Trestní řízení je soudní praxí již z obecného pohledu považováno vždy za řízení s vyšším než standardním významem, a skutečnost, že jde o řízení, v němž je subjektu sděleno obvinění pro těžký zločin, jímž loupež dle § 173 tr.zák. nepochybně je, jeho nadstandardní význam ještě umocňuje. Žalobce tak byl po dobu trvání trestního řízení – 1 rok a tři měsíce – vystaven psychickému tlaku, který byl způsoben nejen samotným faktem trestního stíhání, nýbrž i obavou z hrozícího trestu, jež je pro tuto skutkovou podstatu stanoven až v rozsahu deseti let odnětí svobody. Kromě toho incident, jež byl základem k zahájení trestního řízení, vzal zaměstnavatel žalobce jako důvod pro okamžité zrušení pracovního poměru, jež bylo sice následně pravomocným rozhodnutím soudu určeno neplatným, nicméně mohlo do života žalobce rovněž vnést nejistotu a rozčarování. Pokud jde o délku trestního řízení, to trvalo poměrně krátkou dobu jednoho roku a tří měsíců, přičemž všechny úkony v něm realizované probíhaly zcela plynule a kontinuálně, bez jakýchkoli průtahů. Období psychického strádání žalobce tak bylo poměrně krátké. Jakkoli žalobce tvrdil, že jej řízení zasáhlo významně v oblasti osobních a rodinných vztahů, žádná konkrétní tvrzení, jež by svědčila o výrazném zásahu trestního řízení do jeho rodinné a osobní sféry, netvrdil. Žalobce nebyl ani omezen na svobodě, ani nebyl v souvislosti s trestním stíháním předmětem žádných limitujících opatření, s výjimkou okamžitého zrušení pracovního poměru se zaměstnavatelem, s nímž ovšem ještě předtím podepsal dohodu o skončení pracovního poměru, a následně se domohl neplatnosti okamžitého zrušení. Na základě všech těchto skutečností dospěl odvolací soud k závěru, že žalobci náleží satisfakce za imateriální újmu vzniklou mu v souvislosti s nezákonným rozhodnutím o zahájení trestního stíhání a tedy i v souvislosti s nezákonným trestním řízením, a že zásah byl především s ohledem na obecně zvýšený význam trestního řízení natolik zásadní, že k reparaci nepostačí jen konstatování porušení žalobcových práv, nýbrž je třeba poskytnout odškodnění v penězích. Na druhé straně však s ohledem na minimální invazivnost konkrétního dopadu trestního stíhání do osobní sféry žalobce, jež ani netvrdil významnou psychickou újmu spojenou se zdravotními potížemi, ani rozpad rodinných, přátelských

či jiných interpersonálních vztahů, postačí poskytnout k odškodnění pouze spíše symbolickou částku 25 000 Kč. (Při stanovení této částky soud jen zcela orientačně vycházel z analogie částky 20 000 Kč za jeden rok trvání průtažného řízení vysokého významu – v tomto případě řízení trvalo rok a čtvrt – výsledná částka je tedy 25 000 Kč). Právě tuto částku odvolací soud považuje za přiměřenou poměrně krátkému zásahu, jenž do psychiky a osobnostní integrity žalobce mělo předmětné nezákonné rozhodnutí a následné trestní stíhání.

Za všech uvedených důvodů proto odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně dle § 220 odst. 1 o.s.ř. ohledně částky 66 600 Kč (41 600 Kč z titulu náhrady majetkové újmy ve výši prostředků za obhajobu v trestním řízení a 25 000 Kč z titulu odškodnění imateriální újmy) v meritorním výroku změnil a v ohledně této částky žalobě vyhověl včetně žalobcem požadovaného příslušenství ve formě zákonných úroků z prodlení ode dne následujícího poté, kdy žalovanému uplynula šestiměsíční lhůta zákonem poskytnutá k mimosoudnímu vyřízení požadavku poškozeného, přičemž tato lhůta běžela od doručení výzvy k mimosoudnímu odškodnění, jež byla doručena žalovanému dne 13.9.2013. Ve zbývající části odvolací soud meritorní (zamítavý) výrok rozsudku dle § 219 o.s.ř. potvrdil, neboť v tomto rozsahu je i podle jeho názoru žaloba nedůvodná, byť z jiného důvodu, než jaký uvažoval soud prvního stupně (důvody vyplývají ze shora uvedeného odůvodnění).

S ohledem na částečnou změnu rozhodnutí o věci samé, se ovšem zcela změnilly podmínky pro rozhodnutí o nákladech řízení, neboť i částečný úspěch žalobce v řízení o odškodnění, vede k přiznání plné náhrad nákladů, jež v řízení účelně vynaložil, když rozhodnutí o části žaloby, jíž žalobce žádal náhradu imateriální újmy, závisí na úvaze soudu (§ 142 odst. 3 o.s.ř.), a ve zbývající části žaloby, jíž byla uplatněna materiální újma, byl plně úspěšný (§ 142 odst. 1 o.s.ř.). Tyto náklady jsou před soudem prvního stupně tvořeny odměnou za šest úkonů právní služby (převzetí zastoupení, žaloba, dvě písemná vyjádření, částečné zpětvzetí a zároveň rozšíření žaloby a účast u jednání soudu prvního stupně) ve smyslu § 12 odst. 3 vyhl.č. 177/96 Sb. o advokátním tarifu (dále jen tarifu) z punkta součtu tarifních hodnot 91 600 Kč (§ 7 a § 9 odst. 4 tarifu), tedy 4 780 Kč za jeden úkon, šesti režijními paušály dle § 13 odst. 3 tarifu a částkou odpovídající 21 % DPH, jejíž je právní zástupkyně žalobce ke dni rozhodování odvolacího soudu plátcem – celkem 36 880,80 Kč. Náklady odvolacího řízení jsou pak tvořeny odměnou za dva úkony právní služby ve stejné výši, dvěma paušály a rovněž částkou odpovídající 21 % DPH – celkem 12 293,60.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí dovolání **n e n í** přípustné, ledaže na základě dovolání podaného do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně odvolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o.s.ř.).

V Praze dne 21. dubna 2016

JUDr. Irena Nosková v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Monika Vrzalová